

Християнське віровчення як основа формування патріотичної позиції кожного свідомого громадянина

Оксана Романова

У статті йдеться про те, що патріотична позиція кожного свідомого громадянина повинна базуватись на основі християнського віровчення, що сприятиме формуванню цілісного світогляду і самого ставлення до життя. Патріотизм з християнської точки зору має значення тоді, коли любов до батьківщини є діяльним здійсненням заповідей Божих. Все, що робить Церква Христова, робить з любові до Бога і своїх вірних дітей та перспективи торжества Царства Божого.

Ключові слова: *патріотизм, християнський патріотизм, християнський обов'язок, Церква Христова, заповіді Божі, Христова віра, батьківщина.*

У світі сьогодні відбуваються процеси, які продовжують віддаляти людей від Бога, від вічного Джерела життя.

Наша Свята Церква як Церква помісна, Церква українського народу, уже вкотре подає свій голос про загрозу неминучої загибелі людства, якщо воно піде шляхом розбещеності, розпусти, неправди та антихристиянськості¹.

Усі ми, християни, звертаємося в наших молитвах, просячи відпущення гріхів, помилування, здоров'я і всього, що нам потрібно, та «маємо невичерпну надію, що ми є в Божій ласці та опіці. Ці молитви дають нам внутрішній спокій, бо ми не одиноки, а завжди з Богом»².

Зі священної історії Старого завіту ми знаємо, що спочатку Бог створив ангелів, а потім наш земний світ. Про те, що національності також були створені Господом, зазначається в книзі Буття: «Зійдемо

¹ Шевченко В. Україна духовна: постаті, події, явища. – К: Світ Знань, 2008. – С. 6.

² Василів-Базюк Л. Вони служили церкві і рідному народу. – Львів, 2004. – С.131.

ж і змішаємо там мову їхню так, щоб один не розумів мови іншого». Люди різних національностей повинні шанувати один одного і жити між собою в мирі, виконуючи Божі заповіді.

Нам, людям, Господь дав розум і безсмертну душу і дав нам призначення: пізнавати Бога і ставати усе кращими, добрішими, тобто удосконалюватися в любові до Бога й одне до одного та отримувати від цього дедалі більшу радість у житті³.

Якщо Україна позиціонує себе як християнська держава, то жоден українець, якщо він справжній християнин, не може не любити свою Батьківщину, оскільки приклад такої любові подав Сам Спаситель Ісус Христос, Який печалився за подальшу долю Єрусалима через його великі беззаконня:

«Єрусалиме, Єрусалиме, що вбиваєш пророків і камінням побиваєш посланих до тебе! Скільки разів хотів Я зібрати дітей твоїх, як птах збирає пташенят своїх під крила, і ви не схотіли! Ось лишається вам дім ваш пустий. Бо кажу вам: не побачите Мене віднині, доки не скажете: благословен, Хто йде в ім'я Господнє!» (Мф. 23: 37-39) .

Віра, як головний закон життя, а також патріотизм та інші духовно-моральні цінності вважаються пріоритетом для православних християн. Згідно зі словником іншомовних слів слово «патріотизм» означає любов до своєї батьківщини, відданість своєму народові, готовність до подвигів і жертв в ім'я інтересів своєї вітчизни⁴.

Патріотизм з християнської точки зору має значення тоді, коли любов до батьківщини є діяльним здійсненням заповідей Божих. Це означає, по-перше, що патріотизм не може включати в себе ненависть, вихваляння своєї нації перед іншими, бо всяка ненависть є гріх; по-друге, не можна розглядати користь для країни «абстрактно», у відірваності від користі для окремих людей, бо заповіді Божі можуть бути здійснені тільки щодо людей. Тому Церква не може благословляти ніякі національно-суспільні, а тим більше політичні утворення самі по собі, але тільки за умови їх християнського служіння людям⁵.

³ Слобідського С., прот. Закон Божий. – К., 2010. – С. 220.

⁴ Словник іншомовних слів. / За ред. А. Пустовіт.. – К., 2000. – С. 776.

⁵ Альмес М. Патріотизм і християнство // Спудей (Журнал Київської православної богословської академії) №1(1), 2014. – С. 29.

Христос є повноправним господарем на землі і людина також завдячує йому своїм життям. Тільки Христос може скеровувати правильним шляхом, вберігати життя, підтримувати його хлібом насущним, забезпечити мир і порядок як у житті конкретної людини, так і відповідно в житті цілого народу. Але це благополуччя забезпечити собі можна лише через покавання – визнання своєї безпорадності без Божої підтримки і прийняття Його у свою буденність. Шлях повернення до Бога є надзвичайно важким і складним процесом, бо вимагає залучення всіх «активів» людини, що становлять духовно-тілесну влаштованість її⁶.

Чи може свідомий християнин, що усім своїм серцем любить Бога, залишатися байдужим до свого краю? Дбаючи про своє спасіння, не дбати про спасіння свого ближнього? Прагнучи жити в ім'я Христа, не жити для свого народу? Саме Христова віра, основою якої є любов, передбачає такі поняття, як жертовність, милосердя, доброчинність, і врешті-решт, патріотизм – любов до своєї нації, до своєї землі та держави, що виявляється не тільки в емоційному відчутті своєї ідентичності, а й у певних вчинках та діяннях.

Християнський патріотизм забороняє нам послуговуватися ненавистю й не знімає з людини обов'язку захистити рідну країну, свою родину, свій народ, тобто стати до боротьби з ворогом. Відсутність цього почуття в душі людини означає, що після боротьби, рано чи пізно, нам потрібно буде проводити переговори, як християнам, які відкриті до миру. Той, хто перебуває в ненависті, ніколи не звільниться від стану війни.

Революція Гідності та агресія з боку Росії свідчать про зростання патріотизму серед української нації. Уже від самого початку Майдану, де знаходились тисячі патріотів, читались молитви. На висловлювання про те, що священники не повинні брати участі в таких подіях, була відповідь, що духівник повинен іти слідом за своїми парафіянами. Протягом минулого року православні церкви Київського Патріархату не лише мирно служили, але й слідували за своїми парафіянами в умовах революції та війни.

Необхідно зазначити, що Українська Православна Церква Київського Патріархату після вищезгаданих подій отримала ціло-

⁶ Григораши А. Любов до держави // Православний вісник, №8, 2014. – С 58-59.

виту перемогу й довіру не лише серед своїх парафіян, а й стала багато ближчою до народу. Священики УПЦ (КП) відкрито підтримували протестувальників на Майдані, рятували поранених патріотів та стримували наступи провладноналаштованих міліціонерів, засуджували дії Януковича та його уряду, а пізніше й агресію Росії проти нашої країни.

Усе, що робить Церква Христова, робить з любові до Бога і своїх вірних дітей, робить, сповнюючи Завіт Христовий: *«... йдіть, навчайте всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, навчаючи їх зберігати все, що Я заповів вам»*, робить у контексті свідчення про істину, та перспективи торжества Царства Божого, яке гряде в силі й славі.

У цей трагічний для України час наша Церква свідчить про істину, говорить правду, бо без правди немає справжнього духовного життя. Сучасні проблеми ми сприймаємо якраз крізь призму доленосного вибору: яким шляхом далі має рухатися наша держава, народ і його Церква, де бути Україні – у європейській цивілізації чи повернути в євро-азійський простір? Ось через це зараз іде боротьба: де буде Україна – у Європі, чи в Азії. Іде боротьба за Україну, за її історію, за її культуру, за її витоки. І в цій боротьбі світла і темряви, істини й неправди, добра і зла наша Церква високо та переможно тримає Христову хоругву і благословляє доблесне військо, і сприяє волонтерам, і підтримує громадянсько-патріотичні об'єднання, і молиться за єдність народу. Бог керує світом, і без волі Божої нічого не відбувається. Якщо з Україною сталося те, що сталося, то значить Бог допустив це з метою привести до кращого. Навколо захисту України об'єднується весь український народ. У стражданнях людина виявляє свої кращі якості, тому Церква повинна про це говорити. Сучасна Україна має сьогодні великого духовного провідника Святійшого Патріарха Філарета, який з батьківською любов'ю і глибокою мудрістю настановляє всіх:

«Друга світова війна була великим злом, із величезною кількістю жертв, але водночас це час, коли люди навернулися до Бога, стали відкривати храми, монастирі, духовні навчальні заклади. Навіть офіцери Радянської армії ставали священиками. Зло привело до добра. Бог усе зло обертає на добро. Так і зараз, сьо-

*годнішні страждання приведуть до кращого майбутнього в
Україні. Люди це повинні знати і вірити!»⁷.*

Патріотична позиція кожного свідомого громадянина повинна базуватись на основі християнського віровчення, що сприятиме формуванню цілісного світогляду і самого ставлення до життя.

Наш християнський обов'язок – докласти всіх необхідних зусиль для того, щоб Україна змогла втриматись на духовному, інформаційному, політичному й економічному полі бою. Без Божого Духа ми цього не зробимо, і Церква піклується про те, щоб наш народ дотримувався таких цінностей, як любов, спільнота й мужність у боротьбі за правду.

Список джерел і літератури:

1. *Біблія*. Книги Священного Писання Старого та Нового Завіту: В українському перекладі з паралельними місцями та додатками. – К. Видання Київської Патріархії Української Православної Церкви Київського Патріархату, 2004. – 1416 с.
2. Альмес М. Патріотизм і християнство // Спудей (Журнал Київської православної богословської академії). №1(1), 2014. – С 29.
3. Василів-Базюк Л. Вони служили церкві і рідному народу. – Львів: СПОЛОМ, 2004. – 131 с.
4. Вітальне слово до учасників науково – практичної конференції «ЦЕРКВА І ПАТРІОТИЗМ: досвід Українського Православ'я» (28 травня 2015р.) Високопреосвященнішого архієпископа Іларіона. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.rivne-cerkva.rv.ua
5. Григораши А. Любов до держави // Православний вісник. №8, 2014. – С. 58-59.
6. Слобідського С., прот. Закон Божий. – К., 2010. – 654 с.
7. Словник іншомовних слів. / За ред. Л. Пустовіт. – К.: Довіра, УНВЦ «Рідна мова» 2000. – 1018 с.
8. Шевченко В. Україна духовна: постаті, події, явища. – К: Світ Знань, 2008. – С. 6.

⁷ Вітальне слово до учасників науково – практичної конференції «ЦЕРКВА І ПАТРІОТИЗМ: досвід Українського Православ'я» (28 травня 2015р.) Високопреосвященнішого архієпископа Іларіона. – [Електронний ресурс]

